

Migracijske politike Europske unije i Australije: sličnosti i razlike

Robert Mikac,¹ Ivana Cesarec,² Kajo Jajić³

Sažetak

Migracije su fenomen koji se proteže kroz cijelu ljudsku povijest; one predstavljaju potrebu i nužnost. Brojni su *push and pull* uzročni faktori. Suvremene masovne migracije pretežno su obilježene premještanjem ljudi koji, u kombinaciji bijega od ratnih sukoba, disfunkcionalnih sustava upravljanja, klimatskih promjena i neimaštine, nastoje stići do sigurnijih i ekonomski razvijenih zemalja. Premda se većina trenutačne svjetske populacije migranata nalazi u državama Azije i Afrike, najveća pozornost posvećena je situacijama u kojima manje skupine pokušavaju dospjeti do država Europske unije, Australije ili primjerice SAD-a. Premda su ulazne migracije nužnost spomenutih zemalja, one nisu spremne za velike priljeve migranata, već navedeno žele projektirano odraditi kroz duže razdoblje. U tu svrhu razvijaju brojne politike, mjere i mehanizme, koji su predmet analize ovoga rada. Rad se posebno bavi kontekstom stvaranja i usporedbom migracijskih politika i postupaka Europske unije i Australije, njihovim sličnostima i razlikama.

Ključne riječi: migracijske politike, migranti, Europska unija, Australija, mjere.

¹ Doc. dr. sc. Robert Mikac predavač je na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i voditelj vojnog studija Vojno vođenje i upravljanje. Intenzivno se bavi istraživanjima vezanim uz migracije i sigurnost.

² Ivana Cesarec, dipl. spec. ing. kriznog menadžmenta, stručna je suradnica na poslovima preventive Državne uprave za zaštitu i spašavanje, nacionalnog tijela intezivno uključenog u migracijsku krizu u Republici Hrvatskoj tijekom 2015. i 2016. godine. Apsolventica je na studiju međunarodnih odnosa i diplomacije Sveučilišta Libertas.

³ Kajo Jajić, dipl. iur., stručni je suradnik na poslovima pravnih i socijalnih pitanja vezanih uz izbjeglice i tražitelje azila, Settlement Services International (Australija). Prije odlaska u Australiju radio je na identičnim poslovima kao policijski službenik Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

1. Uvod

U raspravama o masovnim migracijama jedno od prvih i osnovnih pitanja glasi: Jesu li ti ljudi izbjeglice i/ili migranti? Često se fokus rasprava svede upravo na navedeno, zadržavajući se predugo na predmetnom, rijetko ulazeći u dubinu problema, gdje bi trebalo odgovoriti i na sljedeća pitanja: Zašto ljudi migriraju/bježe? Kako im se uspješno može pomoći? Na koji način preventivno djelovati kako bi se razlozi njihovog neizvjesnog putovanja minimalizirali? Koja je stvarna odgovornost moćnih europskih država i SAD-a za situaciju na terenu koja uzrokuje masovne migracije? Trebamo li više braniti vlastite granice, standard i način života ili je potrebno uložiti puno više napora u rješavanje problema na njegovom izvoru? U kojem kontekstu nastaju migracijske politike, koja je njihova prava svrha i učinkovitost? Pojednostavljeno gledajući, na sva ta pitanja nije teško odgovoriti, no istinski je izazov pravilno argumentirati djelotvoran način materijalizacije potrebnih aktivnosti kako bi rješenja sadržana u odgovorima bila implementirana.

Sljedeća je bitna odrednica rasprava o definicijama temeljnih pojmova te njihovo prihvaćanje. Definicije i status osoba koje su izbjeglice opisani su u Konvenciji o statusu izbjeglica iz 1951. godine i njezinom Protokolu iz 1967. godine. Navedeni dokumenti propisuju i prava i obveze država u postupanju s izbjeglicama. Izazovi modernog doba ponovno aktualiziraju pitanja implementacije navedenih dokumenata i drugih relevantnih međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, njihovo shvaćanje i primjenu kada se govori o velikom kretanju migranata/izbjeglica, kao i činjenicu da neke od ključnih država nisu potpisnice navedenih dokumenata.⁴ Postavlja se pitanje kako shvaćati i primjenjivati predmetne dokumente u kontekstu masovnih migracija za koje isti nisu primjenjivi te kako postupati u navedenom slučaju?

Potrebno je naznačiti kako sve izbjeglice jesu migranti, no nisu svi migranti izbjeglice. Rasprava o tome kada neka osoba u jednoj situaciji može imati status izbjeglice, a u drugoj „samo“ migranta te načini i okolnosti navedenih kategorizacija nisu predmet interesa ovoga članka, već će biti korištena prema potrebi u opisivanju relevantnih procesa u istraživanju. Stoga će u istraživanju pozornost biti usmjerena na promatranje masovnih migracija, u čijoj se ukupnosti nalaze migranti, tražitelji azila, izbjeglice i interno izmještene osobe (mješoviti migracijski tokovi), a gdje bude potrebno, bit će napravljena razlika u terminologiji kako bi se specifična situacija što bolje opisala.

Početni diskursi koji se općenito spominju u *mainstream* raspravama oni su o nužnosti prijema migranata zbog humanitarnih razloga. Vrlo su kompleksni i podložni preispitivanju, ovisno o kontekstu i novim događajima koji se uz njih vezuju. Neupitno

⁴ Navedeno je slučaj s Indonezijom i Malezijom, koje se nalaze na glavnoj ruti izbjeglica prema Australiji. Nepotpisivanje Konvencije koriste kao sredstvo političkog pritiska na Australiju kada se počne sagledavati ukupnost izbjegličkih pitanja na tom području.

je da svaki ljudski život jednako vrijedi, no svjedoci smo kako se navedeni pristup često politizira i povezuje s brojnim sigurnosnim konceptima. Odmah nakon humanitarnih razloga u raspravama se sve više i učestalije spominju sigurnosni, ekonomski, društveni izazovi i pitanja utjecaja masovnih migracija na stanje u zemljama primateljicama.

Barry Buzan smatra kako je strah od stranaca lako mobilizirati na političkoj razini kao sigurnosno pitanje, ako ni zbog čeg drugog a onda stoga što se navedeno često događalo tijekom povijesti. Pritisak migranata dovodi do sagledavanja izazova kao dijela sigurnosne agende, posebno kod bogatijih država (Buzan, 2007). Sita Bali smatra kako masovne migracije iz jedne u drugu zemlju obično dovode do ozbiljnih sigurnosnih problema. Analizirajući radikalne elemente u Velikoj Britaniji, koja je migrante primila kako bi ih zaštitila od progona na Bliskom istoku, stvarajući posljedično sebi velike probleme javne sigurnosti, zatim počinitelje terorističkih napada u Europi i SAD-u, njihovo porijeklo i vjersku pripadnost, zaključuje da je većina stigla kao izbjeglice, imigranti ili oni imigrantskog porijekla te drži kako predstavljaju ozbiljan izazov za liberalnu demokraciju Zapada (Bali, 2008). Mađarski premijer Viktor Orban u izravnu vezu dovodi ilegalne migracije i povećanu prijetnju od terorizma te na taj način opravdava konzervativnu politiku svoje Vlade prema migrantima (Szakacs, 2015). Sve navedeno treba promatrati u širem kontekstu, odnosno u apsolutnim brojkama, a takvih je istraživanja malo. Jedno takvo znanstveno utemeljeno istraživanje o povezanosti terorizma i migracija obuhvatilo je promatranje u 145 zemalja od 1970. do 2000., pokazavši kako migracije pod određenim uvjetima mogu biti pokretač terorizma, no kako u apsolutnim brojkama migracije nisu izvor terorizma i kako mogu umanjiti prijetnju od terorizma, a ne je povećati (Bove i Böhmelt, 2016).

Prema zapadnim mjerilima uspješnosti, mogućnosti i kvalitete života, najuspješnije su zajednice naroda Sjedinjene Američke Države, Australija i Europska unija. Prve dvije nastale su masovnim dolaskom useljenika/migranata prvenstveno iz Europe, kolonizacijom domicilnog stanovništva i nametanjem vlastitih vrijednosti. Premda svoju sadašnju veličinu duguju migrantima, u modernoj povijesti nastoje što je više moguće ograničiti masovno useljavanje na svoj teritorij. Sve tri zajednice i dalje su spremne i rade na useljavanju i privlačenju ciljanih skupina migranata u svrhu obnove demografskog potencijala, doprinosa tržištu rada i u svrhu popunjavanja nedostatnih sposobnosti. Isto tako, navedene su zemlje ujedno najveći donatori humanitarne i razvojne pomoći državama trećeg svijeta i njihovom stanovništvu, one prihvaćaju političke izbjeglice kojima prijeti progon u njihovim državama, zalažu se za globalno poštivanje ljudskih prava te nerijetko angažiraju svoja politička, ekonomska i vojna sredstva daleko od matične kopnene mase i svojeg teritorija. No sve tri zajednice imaju, kao uostalom i svaka država na svijetu, politike ograničavanja masovnih migracija koje bi za cilj imale useljavanje na njihov teritorij.

S druge strane potrebno je ukazati na činjenicu kako upravo navedene države, pri čemu se prvenstveno misli na SAD i pojedine države unutar Europske unije (poput Velike Britanije, Francuske i drugih zemalja s kolonijalnom prošlosti), danas predstavljaju svojevrsne „krivce“ ili sukrivce za stanje u mnogih kriznim žarištima svijeta. U nastojanju da se izbore za dominaciju nad ključnim točkama, transportnim koridorima te za politički utjecaj, izravno i neizravno sukobljavaju se s drugim silama poput Rusije ili se kose s regionalnim interesima. Takve politike spomenutih država uzrokuju krize, posljedično sukobe, a potom i priljev izbjeglica s ugroženih teritorija.

Razina analize od središnjeg interesa ovog istraživanja predstavlja komparativno sagledavanje modela i načina na koje Europska unija i Australija pristupaju masovnim migracijama s kojima su se susrele, zatim odnos prema *push and pull* faktorima migracija, kao i to do koje su mjere politizirale i sekuritizirale navedeno pitanje. Svrha je istraživanja dobiti uvid u razvoj novih politika i mehanizama suočavanja s izazovom masovnih migracija. Europska unija i Australija imaju skromne mogućnosti utjecaja na neposredne *push* faktore masovnih migracija. Razvijaju integracijske politike uključivanja ograničenog broja migranata kojima dopuštaju ostanak, nastoje im humanitarno pomoći u njihovoj zemlji ili zemljama gdje se trenutno nalaze te najveći dio pozornosti posvećuju sprečavanju njihovog ulaska na svoj teritorij.

Potrebno je naglasiti kako su Europska unija i Australija različiti subjekti u međunarodnim odnosima. Australija je federalna država i ustavna monarhija, dok je Europska unija savez suverenih država nastala međunarodnim ugovorima. Navedeno u slučaju Unije znači drugačiji način donošenja odluka, usvajanja zakona i njihove provedbe. Isto tako, unutar Europske unije često oko ključnih pitanja postoje znatne razlike među državama članicama, što uvelike otežava primjenu vrlo složenih politika kao što su migracijske politike.

Članak je podijeljen na sljedeće dijelove: „*Push and pull* faktori masovnih migracija“, gdje su objašnjene glavne karakteristike od interesa za ovaj rad; „Izazovi masovnih migracija“, gdje su pobrojani glavni strahovi onih koji su prvenstveno orijentirani na zaštitu vlastitih granica i vrijednosti; „Pristup masovnim migracijama“, gdje su analizirane glavne smjernice za razvoj migracijskih politika; „Razvoj novih politika i instrumenata odgovora na masovne migracije“, gdje su predstavljene ključne politike i smjer pristupa izazovima masovnih migracija; te „Međusobno iskoristive politike i mjere“ Europske unije i Australije.

2. Push and pull faktori masovnih migracija

Brojni su *push and pull* faktori migracija. Možemo ih kategorizirati u četiri skupine, koje pritom nisu striktno odvojene strukture jer postoji mogućnost da pojedine skupine migranata migriraju zbog više razloga/faktora istovremeno. Najčešća kategoriza-

cija *push and pull* faktora pripada sljedećim skupinama razloga: prirodni, ekonomski, kulturni i društveno-politički. Razlog migracija na baš određenu, često i vrlo udaljenu destinaciju svakako predstavlja spoj *push and pull* faktora. Sljedeća je značajna kategorizacija migracija ona na individualne ili masovne te dobrovoljne ili prisilne migracije. U fokusu ovog istraživanja posebna pozornost bit će posvećena prisilnim masovnim migracijama uvjetovanim društveno-političkim razlozima. Kad se uzmu kao subjekti razmatranja, migranti koji dolaze s područja Sirije i Iraka (posebno iz dijelova pod okupacijom tzv. Islamske Države) te Afganistana, jasno je da se radi prvenstveno o društveno-političkom *push* faktoru njihove migracije, no zbog višegodišnjeg sukoba i potpune destrukcije njihovih sredina tom je faktoru svakako potrebno pripisati i prirodne i ekonomske razloge migracija – uništenu infrastrukturu, ubojita sredstva i zagađen okoliš, potpuno izbrisan svaki oblik društvenog i ekonomskog razvoja te nedostatak osnovnih životnih potreba i mogućnosti.

Barah Mikail smatra kako se novi izazovi povezani uz migrante, izbjeglice i interno razmještene osobe moraju shvatiti kao dio geopolitike regije Sjeverne Afrike i Bliskog istoka nakon arapskog proljeća. Dodaje i to da, ne bude li situacija riješena na ispravan način, posljedice će biti značajne i za tranzicijske zemlje (Mikail, 2013). Samo tijekom 2015. godine u Europsku uniju ušlo je 1.255.600 migranata („Koliko migranata želi ostati u Hrvatskoj“, 2016). U toj velikoj brojci nalaze se izbjeglice iz kriznih žarišta, ali i ekonomski migranti iz različitih dijelova svijeta. Trend ulaska velikog broja izbjeglica i migranata nastavio se i tijekom 2016. godine.

Što se dolaska izbjeglica tiče, Australija se njima bavila i u ranijoj povijesti te je nakon Drugog svjetskog rata zbrinula brojne izbjeglice iz pogođene Europe i s takvom je politikom nastavila do danas. Računa se da je od Drugog svjetskog rata do danas u Australiju stiglo oko 6,8 milijuna imigranata, od kojih velik broj čine izbjeglice. Europa je s druge strane tijekom povijesti bila i prostor iseljavanja i prostor useljavanja. Od nastanka Europske unije navedeni je odnos u apsolutnim brojkama prvenstveno orijentiran prema useljavanju.

Push faktori koji guraju migrante prema Australiji i Europskoj uniji već su spomenuti prirodni, ekonomski, kulturni i društveno-politički. Kako zemlje iz kojih migranti potječu nisu neposredno susjedstvo, oni se na svom putu često susreću s vrlo riskantnim prelascima preko mora u malim čamcima. *Pull* faktori koji ih privlače posebno su značajni. Osim težnje za ostvarivanjem normalnog života, rješavanja egzistencijalnih pitanja i individualnih sloboda, zanimanje pobuđuju i dodatni razlozi istaknuti na primjeru velike populacije Afganistanaca koji migriraju prema Australiji, odnosno Europskoj uniji. Zbog desetljeća ratova u Afganistanu, pokretanja globalnog rata protiv terorizma 2001. godine upravo na njegovom tlu i raznih intervencija u kojima su između ostalih sudjelovale i Australija, države članice Europske unije i Europska unija, kao i posrednog i neposrednog tumačenja Afganistancima važnosti i vrijednosti ljudskih

prava, vladavine prava, načina participiranja i aktivnog sudjelovanja u svim segmentima društvenih djelatnosti – uz činjenicu da Afganistanci iz objektivnih razloga to ne mogu ostvariti u svojoj zemlji – oni kreću prema dostupnim zemljama koje su im takve vrijednosti tumačile i nastoje navedeno realizirati upravo u njima.

Europska je unija tijekom zadnje migracijske krize, a s ciljem da donekle ravnomjerno rasporedi teret po državama članicama, odredila sustav kvota prema kojem bi svaka članica prihvatila određen broj izbjeglica.⁵ No realizacija je vrlo upitna jer pojedine države (poput zemalja Višegradske skupine) otvoreno odbijaju sudjelovati u navedenom procesu, što ideju solidarnosti i provedbu zajedničkih politika EU-a stavlja pred velik izazov. Zadnje aktivnosti Europske komisije usmjerene su na veliku reformu sustava azila Europske unije – takozvanog dablinskog sustava, uspostavljenog u okviru Šengenskog sporazuma. Umjesto dosadašnjeg principa (azil se mora tražiti u prvoj članici EU-a u koju tražitelj azila uđe) u planu je uvođenje novog, prema kojem će zemlje u koje ulazi velik broj tražitelja azila moći transferirati dio migranata ravnomjerno po čitavoj Europskoj uniji prema sustavu kvota. Težnja je smanjiti pritisak migranata na granične zemlje Europske unije, no takva reforma (koja bi dodjelu azila „prebacila“ s nacionalne na europsku razinu i uspostavila stalan mehanizam raspodjele) djeluje ambiciozno i nije naišla na odobravanje većeg dijela članica. Sumnje se javljaju na osnovi činjenice da u slučaju veće migracijske krize države članice imaju tendenciju fokusirati se na svoje partikularne interese i „ignorirati“ zajedničko djelovanje, a takav način postupanja dokazan je u nekoliko navrata. Sljedeći izazov iskazan je u teškoj provedivosti kvota, a razlog tomu nije samo protivljenje pojedinih država, već i samih migranata, što se može potkrijepiti konkretnim primjerom: izbjeglice iz Sirije pokušavaju se domoći zemalja poput Njemačke ili Švedske i ne žele biti premješteni iz Grčke u Bugarsku ili Litvu. Njemačka, Austrija, zemlje Skandinavije i Beneluxa željena su odredišta tražitelja azila zbog boljih uvjeta života, kao i bliskih zajednica/rodbine iz njihovih zemalja.

Prema sporazumu s Ujedinjenim narodima (Karlsen, Phillips i Koleth, 2011), godišnja kvota izbjeglica koje Australija prima iznosi oko 13.000 osoba. Pored tog broja, tijekom 2012. i 2013. godine u Australiju je ilegalnim putem (brodovima) ušlo oko 30.500 migranata koji su nastojali dobiti status izbjeglica. Zbog toga je tada novoizabrana liberalna koalicijska vlada donijela odluku o boljoj zaštiti vanjskih granica (upotreba vojnih patrolnih brodova), nakon čega je taj broj drastično pao. Većina migranata stiže iz različitih zemalja, a najviše iz Afganistana, Pakistana, Irana i Bangladeša, i to morskim putem, često improviziranim plovilima s glavnom rutom koja kreće iz 2000 kilometara udaljene Indonezije.

⁵ Više o sustavu kvota vidi u sljedećim dokumentima: Europska komisija (2015). Europski migracijski program. Bruxelles; http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_hr.pdf (22. kolovoza 2016.).

Europska je unija s aspekata masovnih migracija zadnjih nekoliko godina prvenstveno suočena s dolaskom migranata iz sjeverne i središnje Afrike, koji dolaze isto tako improviziranim plovilima preko Mediteranskog mora, pri čemu je stradao velik broj migranata. Zajednički odgovor država članica Europske unije na taj problem nije bio postignut, već su većinom njezine južne države, prvenstveno Italija (uz manju pomoć drugih država članica), bile prepuštene samostalno se nositi s tim izazovom. Pored navedenog, migranti iz dalekih područja Azije poput Afganistana, Pakistana, Irana i Bangladeša na različite načine, prvenstveno kopnenim putovima, pokušavaju doći do željenih destinacija u Europskoj uniji. Sve navedeno vjerojatno bi ostalo i zadržalo se ispod radara da nije uslijedio velik dolazak migranata tijekom 2015. godine s područja Sirije i Iraka.

Kako se dolazak migranata nastavio, Angeliki Dimitriadi smatra kako je Europska unija bila prisiljena obratiti se svojim susjedima za žurnu pomoć u smanjivanju broja pridošlica. Rezultat je Sporazum između Europske unije i Turske – brzo rješenje koje može uzrokovati nepremostive probleme u provedbi. Prema navedenom sporazumu aktiviranom krajem studenog 2015., glavna je obveza Turske usporavanje priljeva migranta koji prelaze preko njezina teritorija prema Grčkoj. Od više od milijun migranata koji su 2015. morem ušli u EU više od tri četvrtine prošlo je Egejskim morem s turskih obala (Trohar, 2016). Sukladno sa Sporazumom s Europskom unijom, Turska prihvaća natrag sve ilegalne migrante koji su prešli u Grčku (uključujući i sirijske izbjeglice) ukoliko za svaku osobu koja ne ispunjava uvjete za azil u Grčkoj (i koja će biti vraćena u Tursku) Europska unija primi po jednu izbjeglicu iz Sirije. Masovni priljev migranata u Europu navedenim je Sporazumom prekinut, no migracijski izazovi i dalje su prisutni, ponajviše zato što se Sporazum između Turske i Europske unije temelji na premještanju migranata i njihovoj raspodjeli (kvote).

Kako razna partnerstva sa susjednim zemljama nisu ispunila svoju punu svrhu, Unija se okrenula primjeni brojnih sigurnosnih mehanizama, kao što su utvrđivanje granica i operacije protiv krijumčara migranata, koji pak ne mogu osigurati održivo rješenje (Dimitriadi, 2016).

3. Izazovi masovnih migracija

Masovne migracije pridonose vidljivosti razine spremnosti na reakciju, kao i stanju duha ljudi, od građana do političara koji vode Europsku uniju i Australiju. Neupitna je humanitarna dimenzija, prema kojoj je potrebno pomoći ljudima u nevolji, no nešto što je predmet rasprava u *mainstream* politikama, medijima i kod većine građana pitanja su vezana uz različite razine „naše“ sigurnosti (javnu, ekonomsku, društvenu, nacionalnu). Unutar navedenoga spektra, pogotovo za Europsku uniju, potvrđena je činjenica nedostatka odgovarajućih politika i mehanizama, odnosno njihov *ad hoc* razvoj,

reaktivan pristup, teško ili čak nemoguće postizanje suradnje na razini država članica o najbitnijim pitanjima, kao i upitnost dugoročnih politika i odnosa prema regijama iz kojih pristižu migranti. Anthony Dworkin, analizirajući odnos Europske unije prema sjevernoj Africi, smatra kako je stav Unije intenzivno obrambenoga karaktera. Umjesto zahtjeva za demokratskom tranzicijom, primarni je interes Unije kontrola štete (Dworkin, 2016). Vrlo slična ako ne i identična situacija ona je s odnosom Unije prema kriznim područjima Bliskog istoka.

Zbog svojih veza s Europom, Australci više prate zbivanja u Europi nego što Europljani prate zbivanja u Australiji. „Izbjeglički valovi utječu na sigurnost Australije, odnose s azijskim susjedima i zemljama Europe, a posebno Velikom Britanijom. Nedavna događanja u Europi, masovni dolazak migranata, pomno je praćen u gotovo svim australskim medijima. A s obzirom na svoju povezanost s Europom i zapadnim svijetom, Australija podupire (kako političkim, tako i vojnim sredstvima) sva nastojanja Europe da poboljša svoju sigurnosnu situaciju. Kao članica UN-a, Australija poštuje svoje međunarodne obveze, rezolucije i konvencije koje je ratificirala, ali isto tako vodi brigu o sigurnosti Australije i njezinih granica“ (Australian Defence Association, 2013).

Takav pristup govori nam kako postoji briga i nastojanje za pružanjem pomoći ljudima u nevolji, no usprkos tomu, iz racionalnog kuta gledišta vidljivo je da je primarna briga ona o vlastitoj sigurnosti. Na sličan način takav su stav i promišljanje prisutni u Europskoj uniji i njezinim članicama, prvenstveno u državnom sektoru. Stav je legitiman, kao što je legitimno i sljedeće pitanje: O kojoj vrsti sigurnosti govorimo, sigurnosti za koga, u odnosu na koga ili što, jesu li nam migranti stvarna prijetnja? Takav diskurs govori nam kako na razini rasprava koje se vode imamo brojna otvorena pitanja na koja treba odgovoriti, a odnose se na pristup prema srži izazova s kojima se susrećemo. Svakako je potrebno izdvojiti, kako navodi Ivo Grga, da je sustav migracijskog prava Europske unije najsloženiji međunarodnopravni sustav reguliranja prekograničnoga kretanja ljudi (Grga, 2014), što pred sve zainteresirane stavlja čitavu mrežu raznih ideja, potreba i pristupa koje je potrebno pomiriti.

Sljedeće značajno područje koje valja istaknuti jest institucionalna sposobnost i spremnost da se određene stvari pokrenu. Migracijska kriza koja je tijekom 2015. godine pogodila Europu postavila je pred institucije Europske unije izazove s kakvima se Unija dotad nije suočila. Navedeni izazovi istaknuli su probleme u nedostatnosti zajedničkih politika na području migracija unatoč činjenici što se migracijske politike Europske unije stalno izgrađuju i unapređuju. Isto tako, izazov migracijske krize pokazao je i nemogućnost pravovremenog usvajanja okvira koji bi regulirali ključna pitanja s područja sigurnosti, što se prije svega očituje u činjenici da unatoč proteklom vremenu i velikom broju migranata koji su ušli na područje Europske unije još uvijek ne postoje čvrsti zajednički okviri za rješavanje temeljnih humanitarnih i sigurnosnih pitanja koja su proizašla iz migracijske krize. Posljedica je takvog pristupa jačanje jednostranih

nacionalnih migracijskih politika koje često poprimaju obrise protuimigracijskih ideologija. S druge strane migracijska je kriza pokazala spremnost na zajedničko djelovanje u cilju sprečavanja humanitarnih katastrofa, zbog čega je osigurana pomoć u osnovnim potrebama za više od milijun migranata na njihovom putu prema zemljama Europske unije (Mamić, Mikac i Dragović, 2016). Je li to dovoljno opravdanje ili najviše što se moglo učiniti? Takva pitanja svakako su predmet za dodatnu raspravu.

Sljedeće pitanje oko kojeg se vodi jako velik broj rasprava odnosi se na povezanost povećanog dolaska migranata i prijetnje od terorizma. Nakon napada na policajca u Melbourneu od 23. rujna 2014. (koji je napadnut ispred policijske postaje) te napada u Sydneyju u Lindt Caféu od 15. prosinca 2014. (u kojem je poginulo dvoje ljudi), oba događaja okvalificirana su kao teroristička djela, čime se postavilo pitanje sigurnosti Australije te povezanosti izbjeglica/migranata s terorističkim napadima. Senator u federalnom Parlamentu Australije, Cory Bernardi, u emisiji Q&A za ABC izjavio je da „postoje primjeri gdje su izbjeglice bile povezane ili su sudjelovale u planiranju terorističkih akcija u zemlji“.⁶ S druge strane, prema izvorima ASRC-a (Asylum Seeker Resource Centre), nije dokazano da su izbjeglice koje su pristigle u zadnjih 15 godina sudjelovale ili bile povezane s terorizmom.⁷ Europa se pak tijekom 2014., 2015. i 2016. godine suočila s nekoliko terorističkih napada u kojima postoje indicije o povezanosti u nekim slučajevima, kao i stvarna povezanost za neke slučajeve između pojedinih migranata i samoga terorističkog čina (Mamić, Mikac i Dragović, 2016).

Za Australiju je važno istaknuti kako je vrlo teško s apsolutnom sigurnosti utvrditi povezanost izbjeglica s terorizmom iz razloga što policija koja je vodila istrage u zadnjih 15 godina, do spomenutih napada, nije ispitala načine na koje su osumnjičeni stigli u Australiju.⁸ Europska unija pak, kako bi navedenoj situaciji dala dodatnu pozornost, u ovakvu raspravu unosi spoznaju o „stranim borcima“. Direktor Europolu Rob Wainwright smatra kako strani teroristički borci predstavljaju jednu od najvećih sigurnosnih prijetnji Europi. Upozorava kako je do 5.000 boraca koji su završili obuku na Bliskom istoku možebitno prisutno u Europi. „Europa se trenutačno suočava s najvišom razinom prijetnje od terorizma u više od deset godina. Možemo očekivati da ISIL ili neka druga religijska teroristička skupina pokuša izvesti napad negdje u Europi s ciljem ostvarivanja masovnih žrtava među civilnim stanovništvom.“ Isto tako, izrazio je potrebu za smanjenjem razine straha da teroristi koriste migracijsku krizu kako bi ušli u Europu kao tražitelji azila. „Ne postoje konkretni dokazi da teroristi sustavno koriste dolazak migranata kako bi se infiltrirali u Europu“ („EU police chief warns“, 2016).

⁶ The Conversation (2015). ”Fact Check Q&A: have any refugees who came to Australia gone on to be terrorists?“, 29. studenog 2015, ABC TV, Q&A, dostupno na <http://theconversation.com/factcheck-qanda-have-any-refugees-who-came-to-australia-gone-on-to-be-terrorists-51192> (13. srpnja 2016.).

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

U tom kontekstu vrlo su snažno odjeknule riječi bivšeg premijera Australije Tonyja Abbotta, koji je na konferenciji u Londonu 2015. godine, nakon napada u Parizu iste godine, izjavio: „Mislim da ne možemo sa sigurnosti zaključiti da su nedavno pridošle izbjeglice odgovorne za ovaj napad u Parizu. Bilo bi pogrešno zaključiti na takav način. Ali je apsolutno jasno da, bez obzira na to jesu li oni nedavno došli ili su druga generacija Parižana, problem ekstremnog islama vrlo je ozbiljan“ (Maiden, 2015).

Suočena s potencijalnom opasnosti od radikalnog islamizma, a posebno nakon terorističkih napada koji su se dogodili na njezinu tlu, federalna Vlada Australije i Australian Security Intelligence Organisation (ASIO) predložili su i usvojili niz zakonskih i drugih mjera kao odgovor na potencijalnu prijetnju, bez obzira na to radi li se o domaćem ili inozemnom terorizmu. ASIO aktivno sudjeluje u širokom spektru Vladinih mjera u cilju suzbijanja terorizma. Pored redovne procedure sigurnosne provjere izbjeglica, azilanata i ostalih koji ulaze u australski teritorij temeljem različitih viza, ASIO aktivno sudjeluje u razbijanju ilegalne mreže krijumčara ljudi koji su odgovorni za nezakonit ulazak izbjeglica u zemlju. Slične procedure i mehanizmi razvijaju se i u Europskoj uniji.

Ovdje se otvara ozbiljno pitanje povezivanja religije s ekstremizmom i nasiljem. Potrebno je naglasiti da, iako su nakon terorističkih napada u Parizu otvorene brojne rasprave o mogućnosti zloupotrebe migracijske krize u svrhu infiltracije terorista/ekstremista, dosadašnja iskustva pokazuju da takva mogućnost postoji te ju je kao takvu potrebno procjenjivati kao moguću negativnu sigurnosnu pojavu. Ipak, potrebno je napomenuti da se svi dosad zabilježeni pokušaji zloupotrebe trebaju promatrati kao individualni događaji te da se ne pronalaze činjenice koje upućuju na sustavnu zloupotrebu migracijske krize za infiltraciju terorista/ekstremista na područje Europske unije (Mamić, Mikac i Dragović, 2016). Navedeno stanje trenutačne su procjene koje se mogu promijeniti. Moramo biti oprezni, no isto tako moramo biti vrlo obazrivi kako ne bismo sav fokus izazova masovnih migracija stavili na područje sigurnosti, a zanemarili ostala područja.

4. Pristup masovnim migracijama

Suvremeni svijet došao je do stadija u kojem je broj masovnih migracija u stalnom porastu. Stoga je potrebno promišljati sve moguće scenarije koje one donose. Potrebna je, kako ističe Yezid Sayigh, nova paradigma u pristupu navedenom globalnom izazovu jer tri bitna faktora uvjetuju situaciju: 1. povratak izbjeglica u njihove zemlje uvijek je vrlo spor, čak i nakon što mir bude uspostavljen: godine 2014. samo je 126.800 od 60 milijuna izbjeglica diljem svijeta imalo mogućnost povratka; 2. trendovi sukoba, dislokacija i razaranja na Bliskom istoku i Sjevernoj Africi sami po sebi utječu na stvaranje polovine od sveukupnog broja prisilno raseljenih osoba u svijetu i ukazuju na potenci-

jal stvaranja sve više tokova – po čemu se ne razlikuju ni dijelovi Subsaharske Afrike te Srednje i Južne Azije; 3. zamor pružanja pomoći, kontinuirani povećani naponi eurozone, globalno geopolitičko rivalstvo, značajnije smanjenje prihoda proizvođača OPEC-a koji bi mogli pridonijeti većem udjelu humanitarne pomoći; sve to čini održavanje okvira za izvanredna stanja neprimjenjivim (Sayigh, 2016).

Izazovi povezani uz izbjeglice, migrante i azilante smatraju se vrlo važnim političkim pitanjima u Australiji i Europskoj uniji, a sve više i u predizbornim kampanjama predstavljaju ključno pitanje programa stranaka. U svakodnevnom političkom životu to pitanje svodi se na tri glavna faktora: zaštitu državnih granica, imigracijski postupak te humanitarni postupak prema migrantima (azilantima i izbjeglicama).

U svemu tome ne treba zanemariti i javno mnijenje Australaca, koje se vrlo često mijenja, ovisno o političkoj i sigurnosnoj situaciji u zemlji te broju ulazaka ilegalnih migranata. U tom kontekstu treba napomenuti da je nakon ulaska 30.500 migranata u razdoblju od dvije godine (2012. i 2013.), koji su u Australiju pristizali brodovima, Vlada, pritisnuta medijima i javnim mišljenjem, pokrenula akciju Operation Sovereign Borders (OSB) koju je provelo Ministarstvo obrane, a nakon koje su zaustavljeni brodovi koji su prevozili ilegalne migrante.

U ovom dijelu velike su sličnosti s postupanjima i reakcijama u Europskoj uniji. Migracijska kriza proteklih je godina, a pogotovo tijekom 2015. godine, razotkrila nedostatke zajedničke migracijske politike EU-a. Kao reakciju na izazove od 13. svibnja 2015. Komisija je donijela novi Europski migracijski program. Navedeni je razrada političkih smjernica njezina predsjednika Jean-Claudea Junckera uz niz međusobno usklađenih i dopunjujućih inicijativa u cilju boljeg upravljanja svim aspektima migracija. U okviru Programa predlažu se konkretni odgovori na trenutačnu krizu te srednjoročne i dugoročne strukturne mjere. Temelji se na jednostavnom načelu: pružiti pomoć migrantima kojima je potrebna međunarodna zaštita i vratiti migrante koji nemaju pravo boravka na području EU-a. Neosporno je da je za adekvatnu provedbu takve europske migracijske politike više nego nužno da sve države članice u potpunosti provode zajednička pravila o azilu i nezakonitim migracijama koja su dogovorena na razini EU-a.⁹

O nužnosti zajedništva članica često progovara i predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk, koji u svojim obraćanjima medijima daje jasnu potvrdu kako je migracijska kriza takva kriza koja izaziva tenzije među državama članica EU-a i susjednim državama. Uz prioritet žurnog zaustavljanja priljeva ilegalnih migranata, ističe kako je nužno vratiti integritet šengenskog prostora i kako države moraju koordinirano djelovati. „Poštivanje schengenskih pravila neće riješiti migrantsku krizu, ali samo ona mogu biti temelj sveobuhvatnog europskog rješenja“, tvrdi (Kristović, 2016). Izričito se protivi jednostranim potezima nekih zemalja članica Unije. „Jednostrane odluke bez prethod-

⁹ Vidi fusnotu broj 5.

ne koordinacije, čak i ako su razumljive u nacionalnom kontekstu, narušavaju europski duh solidarnosti“ („OD DOLASKA NEĆETE IMATI NIŠTA“, 2016).

Slična promišljanja ima i povjerenik za migracije, unutarnje poslove i građanstvo Dimitris Avramopoulos, koji ističe kako „Europska unija uspostavljena je kako bi se njezinim građanima osiguralo područje slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica. Unutarnja sigurnost jedne države članice znači unutarnju sigurnost svih država članica. Rascjepkanost nas čini ranjivima. Tu situaciju zloupotrebljavaju teroristi i kriminalci, o čemu svjedoče nedavni napadi u nekoliko naših država članica. Taj problem moramo ukloniti i svoje obveze pretvoriti u djelovanje kako bismo ostvarili istinsku sigurnosnu uniju EU-a“ (Europska komisija, 2016).

5. Razvoj novih politika i instrumenata odgovora na masovne migracije

Pitanja vezana uz izbjeglice i azilante bitan su dio australske vanjske politike, ali i važno strateško pitanje suradnje sa susjednim zemljama. Australaska Vlada često napominje da pitanje izbjeglica nije samo pitanje Australije, nego šire, azijsko-pacifičko pitanje, pri čemu bi ostale zemlje regije trebale sudjelovati u „nošenju tereta“ izbjegličke krize u tom dijelu svijeta. Bilateralni razgovori, posebno s Indonezijom i Malezijom, koje nisu potpisnice Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951., dosad nisu urodili plodom. Štoviše, Indonezija i Malezija (koje predstavljaju glavne rute izbjeglica) smatraju, s obzirom na to da nisu potpisnice Konvencije, da nisu obvezne zbrinjavati izbjeglice. Njihovi politički predstavnici često iskazuju prijetnju da će izbjeglice propustiti i usmjeriti prema Australiji ukoliko Australija zaoštri politiku zaštite svojih granica.

Kakva je trenutačna „Australian Policy“ prema tražiteljima azila? Refugee Council of Australia smatra kako su trenutačno na djelu velike promjene u službenoj politici prema tražiteljima azila, uglavnom kao politički odgovor na velik broj onih koji su ilegalno ušli u Australiju brodom (Refugee Council of Australia, 2015). S obzirom na to da je taj broj u kratko vrijeme dosegao oko 30.500, australski Parlament, pored prethodno spomenute akcije Operation Sovereign Borders, usvojio i Migration and Maritime Powers Legislation Amendment (Resolving the Asylum Legacy Caseload) 2014, koji je uveo neke ključne promjene u zakon Migration Act 1958. Nove mjere omogućile su brzu primjenu zakona, kao i davanje do znanja da se ilegalni ulazak u Australiju neće tolerirati privilegiranim statusom niti prioriteto rješavanja njihovog zahtjeva, jasno dajući pri tom negativan signal svim potencijalnim ilegalnim migrantima da njihovo čekanje rješavanja predmeta može biti vrlo dugotrajno. Tim zakonom obuhvaćeni su i oni tražitelji azila koji u Australiju stignu zračnim putem na nezakonit način (nemaju urednu vizu) (Refugee Council of Australia, 2014).

Navodimo neke od mjera¹⁰ iz spomenutog zakona. 1. Uvođenje Temporary Protection Visa (TPV) i Safe Haven Enterprise Visa (SHEV); tražitelji azila koji su u Australiju stigli brodom ilegalnim putem mogu aplicirati samo za jednu od ove dvije vrste viza. Ukoliko je njihov slučaj pozitivno riješen, to im jamči da mogu živjeti, raditi ili studirati na području Australije. Nakon tri do pet godina (ovisno o vrsti vize) njihov predmet ponovo se procjenjuje prema sigurnosnoj situaciji zemlje iz koje su izbjegli. Gotovo da ne postoji mogućnost da nakon isteka vize osoba dobije status stalnog boravka. 2. Ne postoji mogućnost da izbjeglice traže „ujedinjenje obitelji”, odnosno dolazak svojih obitelji iz zemalja iz kojih su izbjegli. 3. Uvodi se Fast Track Assessment, koji se odnosi na tražitelje azila pristigle nakon 13. kolovoza 2012., a prema kojem se zahtjevi rješavaju u ubrzanom postupku. Besplatna pravna pomoć omogućena je samo vrlo malom broju osoba (maloljetnicima, osobama koju dokažu da imaju psihičke probleme zbog trauma vezanih za njihov slučaj). 4. Postupak Offshore and Onshore provodi se na otocima Nauru i Manus (Papua Nova Gvineja) za osobe koje su pristigle nakon 19. srpnja 2013. Postupak se vodi prema zakonima tih zemalja (sukladno sa sporazumom koji je Australija postigla s njihovim vladama). Ukoliko njihov predmet bude pozitivno riješen, takve osobe naseljavaju se u nekoj od obližnjih zemalja (npr. Kambodža), ali ne i u Australiji. 5. Prema statusu novorođene djece, novorođena djeca tražitelja azila (koji pripadaju gore opisanoj kategoriji) ne stječu rođenjem australsko državljanstvo, nego slijede status svojih roditelja. 6. Australija ima veće ovlasti za udaljavanje osoba koje nemaju urednu vizu za ulazak. 7. Ministar za imigraciju ima pravo ograničiti broj TPV ili SHEV viza za jednu godinu.

Brojni su dokumenti i aktivnosti koje Europska unija razvija na području migracijske politike. U nastavku su spomenuti tek neki od njih koji su doneseni kad je počela masovna migracija prema Europi u zadnjih nekoliko godina. Unija posredstvom svojih tijela radi na osmišljavanju novih politika i mehanizama koji imaju za cilj odgovoriti na postojeće krize u bližoj okolini te na velik priljev migranata na njezine granice. Vezano za stanje u Siriji i susjednim državama, godine 2013. smatralo se kako ozbiljnost navedene krize i ljudske patnje ne može biti riješena „upumpavanjem“ dodatnih količina novca. Potrebno je žurno pronaći trajno političko rješenje koje će jamčiti zaustavljanje nasilja i voditi uspostavi tranzicijskih vlasti. Navedeno jedino može biti realizirano putem dijaloga. Uspostava političkog rješenja u središtu je aktivnosti koje poduzima Europska unija. Vezano uz neposrednu pomoć potrebitim ljudima, povećat će se količina financijske pomoći kao i razina asistencije (European Commission i High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 2013).

¹⁰ Premda se radi o mjerama, a ne o politikama, vrijedno ih je spomenuti kako bi se dobila slika i uvod smjera razvoja toga područja u Australiji.

Vijeće Europske unije godine 2015. donosi regionalnu strategiju Europske unije za područje Sirije i Iraka, kao i odgovor na prijetnju ISIL-a. U njoj su izražene političke izjave o nužnosti zaustavljanja sukoba, potrebnoj konstruktivnoj ulozi svih međunarodnih partnera, potpori globalnim nastojanjima u borbi protiv terorizma, o nužnosti i važnosti humanitarne pomoći, poglavito prema ranjivim skupinama, te o neophodnoj pomoći izbjeglicama (Council of the European Union, 2015).

Ključan dokument koji predstavlja glavne smjernice politika, mjera i mehanizama vezanih uz izazove masovnih migracija jest Europski migracijski program donesen od strane Europske komisije. Prepoznato je kako je „odgovor bio trenutačan, ali ne i dovoljan. To ne može biti jednokratni odgovor. Hitne su mjere potrebne jer je zakazala cjelokupna europska politika o ovom pitanju“. U dijelu trenutačnih akcija spašavanja života na moru povećat će se proračun operacija Triton i Poseidon u okviru agencije Frontex. Ojačat će se i suzbijanje mreža kriminalnoga krijumčarenja. Radit će se s državama članicama na mjerama premještanja i preseljenja ugroženih osoba, kao što će se proširiti i partnerska suradnja s trećim zemljama u rješavanju migracijskog priljeva. Sveukupnim migracijama nastoji se pristupiti proaktivno, i to kroz četiri stupa boljeg upravljanja migracijama: 1. smanjivanjem poticaja za nezakonitu migraciju; 2. upravljanjem granicama – spašavanjem života i osiguravanjem vanjskih granica; 3. čvrstom zajedničkom politikom azila; 4. novom politikom na području zakonitih migracija.¹¹

Navedeni dokumenti i politike sve više prepoznaju i uvažavaju realnost kako su predložene mjere i mehanizmi kratkotrajnog i ograničenog učinka sve dok se ne postigne dijalog na prostorima gdje se vode sukobi, dok se razina nejednakosti ne umanja i dok se globalno ne počne djelovati na smanjenju posljedica izazvanih prirodnim, tehničko-tehnološkim i antropogenim rizicima.

6. Međusobno iskoristive politike i mjere

Vrlo je kompleksno pitanje koja se iskustva Australije mogu prenijeti na Europu i obratno. *The Sydney Morning Herald* smatra kako Europa, a posebno Njemačka, razmišlja o modelu Operation Sovereign Borders, koji je uveden u Australiji pod geslom „Zaustavimo brodove“, pri čemu su omogućene veće ovlasti obalnoj straži i vojsci u akciji strožeg nadzora granica i sprečavanja ilegalnih ulazaka (Wroe, 2015). Julie Bishop, australska ministrica vanjskih poslova, navela je kako je prilikom nedavnog posjeta Njemačkoj s njemačkim kolegama razgovarala o australskim iskustvima u uvođenju boljeg nadzora granica, zatim o tzv. *offshore processing* (procesuiranju statusa izbjeglica izvan granica zemlje), kao i o mogućnosti slanja izbjeglica u druge zemlje nakon provedenog postupka (ibidem.). Profesor Alan Dupont upozorava Europu da suosjećajan

¹¹ Vidi fusnotu broj 5.

pristup prema izbjeglicama ne smije zamijeniti izbalansiran pristup temeljen na zakonu i politici, pri čemu se realni rezultati mogu postići jedino ako se u obzir uzmu rizici i troškovi tog pristupa. Nadalje navodi da, „ako Europa ne promijeni svoju politiku otvorenih vrata, ne pojača kontrolu granica i imigracijske kontrole, suočavat će se sa sve većim valom izbjeglica, ne samo iz Sirije, nego i drugih konfliktnih područja Bliskog istoka i Sjeverne Afrike. Vodeći takvu politiku, Europa se pokazala kao magnet za stotine tisuća izbjeglica, koji iz različitih interesa ulaze u Europu kao obećanu zemlju” (Dupont, 2015).

Sagledavajući takav pristup, Drago Župarić-Iljić smatra „kako se čini da se Europska unija dobro naučila od Australije restriktivnosti u načinu nošenja sa svojim ‘ljudima iz čamaca’ (*boat people*) da bi ih držala podalje od svojih granica, u moru, ili pak pustinji iz koje ili preko koje dolaze“ (Župarić-Iljić, 2014).

Anthony Dworkin smatra kako europski interesi u Sjevernoj Africi (smatramo i na području Bliskog istoka) leže u koordiniranom napretku triju isprepletenih područja: sigurnosti, gospodarskog razvoja i odgovorne vladavine. Polazna točka za bilo koju uspješnu europsku politiku mora biti u nerazdvojnoj prirodi sigurnosti, ekonomskom razvoju, provedbi prijeko potrebnih političkih reformi, kao i detaljnom razumijevanju kako točno ti čimbenici međusobno djeluju u pojedinoj zemlji (Dworkin, 2016). Angeliki Dimitriadi mišljenja je da u svrhu sprečavanja neregularnih dolazaka Europa treba vanjsku politiku o migraciji kojom bi se dijelio „teret“ s partnerskim zemljama, nudeći prave poticaje (kao što su legalni putevi migracija), što je veći doprinos od primjerice pružanja paketa financijske pomoći. Potrebno je izraditi prilagođene, fleksibilne sporazume koji će zadovoljiti potrebe partnera, ne *vice versa* (Dimitriadi, 2016). Pritom Barah Mikail ističe kako fondovi i programi pomoći moraju biti upotpunjeni političkim rješenjima prema uzroku egzodusa (Mikail, 2013).

7. Zaključak

Analiza provedena u članku prikazuje nedvosmislen trend politizacije i sekuritizacije pitanja vezanih uz migrante. Obje asocijacije, i Australija i Europska unija, pomažu migrantima, no zbog nemogućnosti izravnog utjecaja i ublažavanja duboko ukorijenjenih *push* faktora koji migrante tjeraju iz njihovih sredina prema njima sve se više od humanitarnog diskursa djelovanja postavljaju prema onom sigurnosnom. Pod izravnom i neizravnom „prijetnjom“ masovnih migracija političke elite rade na utvrđivanju vanjskih granica, razvoju kapaciteta koji odvrćaju migrante, a onima koji pristignu brojnim mjerama onemogućavaju stalan boravak na njihovom teritoriju. Zajednice su otvorene prema određenom projektiranom useljavanju, koje je mnogostruko manje u odnosu na broj osoba koje nastoje doći do njihovih obala. Ujedno, većina zemalja ipak su najotvorenije po pitanju pružanja tranzita migrantima, no ni jedna ne želi biti „točka

naseljavanja“. Premda nastoje pomoći ljudima kojima je pomoć potrebna, dugoročno bi mnogo kvalitetnije rješenje bilo da udruže napore i pokušaju svojim utjecajem učiniti iskorak na globalnoj sistemskoj razini u rješavanju uzroka sukoba, odnosno i drugih uzroka koji prisiljavaju ljude da napuštaju svoje domove i kreću na daleko i neizvjesno putovanje prema njima. Politike utemeljene na restrikcijama i onemogućavanju dolaska pretvaraju ih u svojevrsne tvrđave, što nije prihvatljivo prema principima 21. stoljeća. Živimo u vremenu u kojem je potrebno razvijati drugačije mehanizme primjerene suvremenom svijetu i potrebama. Pristup problemu migracijske krize nepobitno mora biti multilateralne naravi, s izuzetnom koordinacijom, temeljen na „otvorenosti“ europskih zemalja unutar njihovog sustava, kao i zemalja ujedinjenih pod istom problematikom. Ključ je suradnja. Ipak, nužno se suočiti s činjenicom da pod diktatom demografskih i ekonomskih razlika priljevu migrantske populacije sigurno neće biti kraja. Eventualno se možemo nadati „smanjenju problema“ uvođenjem svojevrsnog reda i stabilnosti – bilo urednim sustavom kvota, bilo nekim drugim, pogodnijim rješenjima za čiji bi se nastanak akteri trebali globalno udružiti.

Literatura

- Australian Defence Association (2013). Integrating asylum and refugee policy with broader strategic policy. <http://ada.asn.au/commentary/ada-publications/discussion-papers/asylum-and-refugee-policy.html> (12. svibnja 2016.).
- Bali, S. (2008). Kretanje stanovništva. U P. D. Williams (ur.). *Uvod u studije bezbednosti* (584-601). Beograd: Službeni glasnik i Fakultet bezbednosti.
- Bove, V., & Böhmelt, T. (2016). Does immigration induce terrorism?. *The Journal of Politics*, 78(2), 572-588.
- Buzan, B. (2007). *People, States and Fear*. ECPR Press, University of Essex.
- Council of the European Union (2015). Council conclusions on the EU Regional Strategy for Syria and Iraq as well as the ISIL/Daesh threat, Bruxelles. http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2015/03/st07267_en15_pdf/ (1. srpnja 2016.).
- Dimitriadi, A. (2016). Deals without borders: Europe's foreign policy on migration. *European Council on Foreign Relations*, ECFR/165, travanj 2016.
- Koliko migranata želi ostati u Hrvatskoj – broj bi vas mogao iznenaditi! (2016, 5. ožujka), *Dnevnik.hr*. <http://dnevnik.hr/vijesti/svijet/koliko-je-migranata-uslo-u-eu-i-zatrazili-azil-u-2015---428722.html> (13. kolovoza 2016.).
- „OD DOLASKA NEĆETE IMATI NIŠTA Što je danas Europa poručila ilegalnim migrantima?“ (2016, 3. ožujka). *Dnevnik.hr*. <http://dnevnik.hr/vijesti/svijet/donald-tusk-porucio-ilegalnimimigrantima-da-ne-dolaze-u-europu---428576.html> (14. kolovoza 2016.).

- Dupont, A. (2015). Europe will pay for its unrealistic refugee policy. <http://newsroom.unsw.edu.au/news/social-affairs/europe-will-pay-its-unrealistic-refugee-policy> (2. rujna 2016.).
- Dworkin, A. (2016). "Introduction: Europe's interlocking interests in North Africa". U A. Dworkin (ur.) *Five years on a new European agenda for North Africa*, European Council on Foreign Relations.
- European Commission and High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy (2013). Towards a comprehensive approach to the Syrian crisis.
- Europska komisija (2015). Europski migracijski program. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_hr.pdf (3. lipnja 2016.).
- Europska komisija (2016). Europski program sigurnosti: stvaranje uvjeta za uspostavu sigurnosne unije, Priopćenje za tisak. 20. travnja 2016., http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1445_hr.htm (8. kolovoza 2016.).
- Grga, I. (2014). Neki pravno-politički aspekti migracijskog prava u Europskoj uniji i Hrvatskoj. U Anđelko Milardović (ur.). *Stranci pred vratima Europe* (137-165). Zagreb: Pan liber.
- Karlsen, E., Phillips, J., Koeth, E. (2011). Seeking asylum: Australia's humanitarian program. Parliament of Australia, Department of Parliamentary Services, <http://www.aph.gov.au/binaries/library/pubs/bn/sp/seekingasylum.pdf> (21. kolovoza 2016.).
- Kristović, I. (2016, 2. ožujka). Tusk: Nema alternative poštivanju schengenskih pravila, *Večernji.hr*. <http://www.vecernji.hr/hrvatska/tihomir-oreskovic-i-donald-tusk-razgovaraju-u-banskim-dvorima-1064825> (13. kolovoza 2016.).
- Maiden, S. (2015). Former PM Tony Abbott warns IS terrorists are hiding in flood of refugees, *The Sunday Telegraph*. <http://www.dailytelegraph.com.au/news/nsw/former-pm-tony-abbott-warns-is-terrorists-are-hiding-in-flood-of-refugees/news-story/5404f8ab654370dfe7a081cf83d99ec9> (7. srpnja 2016.).
- Mamić, K., Mikac, R., Dragović, F. (2016). "Migration Crisis – Humanitarian Issue or Possible Threat to European Security: Misuse of the Migration Crisis for the Extremist Infiltration". U D. Čaleta i P. Shemella (ur.). *Comprehensive Approach to Counter Radicalism and Extremism* (63-74). Ljubljana, Monterey: Ministry of Defence, Republic of Slovenia, Center for Civil-Military Relations, Institute for Corporate Security Studies.
- Mikail, B. (2013). Refugees in the MENA region: what geopolitical consequences?, *FRIDE*, Policy Brief, 162 (July 2013).

- “EU police chief warns that 5,000 jihadists returned from Middle East-and new attack is likely” (2016, 20. veljače), *National Post*. <http://news.nationalpost.com/news/world/eu-police-chief-warns-that-5000-jihadists-returned-from-training-in-middle-east-and-new-attack-is-likely> (5. srpnja 2016.).
- Refugee Council of Australia (2015). Recent changes in Australian Refugee policy. <http://www.refugeecouncil.org.au/publications/policy-briefs> (12. kolovoza 2016.).
- Sayigh, Y. (2016). European Union Global Strategy Expert Opinion, *European Union Institute for Security Studies*, veljača 2016.
- Szakacs, G. (2015, 25. srpnja). Illegal migration clearly linked with terror threat: Hungary PM, *Reuters*. <http://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-hungary-idUSKCN0PZ08F20150725> (16. kolovoza 2016.).
- The Conversation (2015, 29. studenog). “Fact Check Q&A: have any refugees who came to Australia gone on to be terrorists?“, ABC TV. dostupno na <http://theconversation.com/factcheck-qanda-have-any-refugees-who-came-to-australia-gone-on-to-be-terrorists-51192> (1. rujna 2016.).
- Trohar, M. (2016, 22. siječnja). Sporazum EU-Turska o migrantima, puno nade, malo rezultata, *HINA*. <https://eu.hina.hr/content/9122701> (14. kolovoza 2016.).
- Wroe, D. (2015, 25. travnja). Refugee crisis: Europe looks to Australia for answers. *The Sydney Morning Herald*. <http://www.smh.com.au/national/refugee-crisis-europe-looks-to-australia-for-answers-20150423-1ms804.html> (7. srpnja 2016.).
- Župarić-Iljić, D. (2014). Neregularne migracije na Mediteranu na razmeđu politika isključivanja, straha i humanitarizma. U A. Milardović (ur.). *Stranci pred vratima Europe* (137-165). Zagreb: Pan liber.

*Migration Policies of the EU and Australia: Similarities and Differences**Abstract*

Migration is a phenomenon present throughout human history, as a need and a necessity. There are numerous *push and pull* factors which cause it. Modern mass migration is mostly marked as “relocating people who in combination with escape from war, dysfunctional management systems, climate change and poverty try to reach safer and economically developed countries”. Although most of the current world population of migrants is located in countries of Asia and Africa, the greatest attention was paid to cases where small groups are trying to reach the European Union countries, Australia or the USA. Though in-migration is a necessity in these countries, they are not ready for large inflows of migrants and they want this process to unwind during a longer period of time. For this purpose, they develop a number of policies, measures and mechanisms, which are also the subject of analysis in this paper. This research is especially focused on the context of creation and comparison of the migration policy and procedures of the European Union and Australia, their similarities and differences.

Key words: migration policy, migrants, European Union, Australia, measures.